

Motion till riksdagen

1985/86:609

Arne Andersson i Ljung m. fl. (m)

Reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m.

(prop. 1985/86:166)

I proposition 1985/86:166 lägger regeringen fram bl. a. förslag om reglering av priser på jordbruksprodukter. Där behandlas också prisstödet till jordbruket i norra Sverige.

Det är glädjande att lantbrukets förhandlingsdelegation och konsumentdelegation har kunnat enas om ett förslag till jordbrukspriser. Tyvärr har regeringen på ett par punkter glidit från uppgörelsen. Det gäller dels frågan om en utökad bas för uttagandet av förmalningsavgift, dels frågan om utbytesthandel av kött och fläsk.

Statens ansvar för spannmålsöverskottet

I vår kommittémotion med anledning av budgetpropositionen framförde vi följande:

Kostnaderna för överskottet torde såväl för 1985 som 1986 års skördar komma att uppgå till avsevärt mer än vad LMK antog. Regeringen bör omedelbart tillse att statens del av de verkliga kostnaderna täcks med budgetmedel för budgetåret 1985/86. För nästkommande budgetår torde anvisningen av 140 milj. kr. vara tilltagen i underkant. För att undvika obehagliga överraskningar bör redan nu ytterligare 150 milj. kr. anslås för detta ändamål. Den förhandling om överskottskostnader som enligt 1977 års jordbrukspolitiska beslut skulle ske mellan staten och jordbruket bör nu komma till stånd och slutföras. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att ta initiativ till sådana förhandlingar. Enligt vår mening kan riksdagens nya jordbrukspolitiska beslut tjäna som riktmärke för kostnadsfördelningen även under åren 1977 och 1984.

Efter det att riksdagen tvingats göra ett nytt uttalande om statens ansvar för spannmålsöverskottet har regeringen accepterat att i demokratisk ordning effektuera riksdagsbeslutet i vad gäller 1985 års skörd. Vad vi skrev i januari äger tyvärr på övriga punkter fortsatt aktualitet.

Åtgärder för produktionsanpassning på vegetabilieområdet

En arbetsgrupp skall lägga fram förslag till åtgärder för att begränsa överskottsproduktionen av spannmål. Regeringen föreslår att den inom ramen för de medel som står till förfogande för jordbruksprisregleringar skall få fatta de beslut som kan komma att behövas för näringens produktionsanpassning.

Mot bakgrund av den ovilja som regeringen visat när det gällt att följa

riksdagens beslut på detta område är det enligt vår mening inte välbetänkt att ge den det önskade handlingsutrymme. Därför bör de åtgärder som kan komma att föreslås för produktionsanpassning godkännas av riksdagen, liksom finansieringen av dessa.

Vi är väl medvetna om att detta kan te sig som en byråkratisk omväg och verka fördröjande på verkställigheten av i och för sig angelägna beslut. Dessa nackdelar är dock inte tillräckligt stora för att ge regeringen det önskade bemyndigandet.

Fördelning av införselavgiftsmedel

Sedan lång tid tillbaka får svensk kötthandel tillföras införselavgiftsmedel upp till 50 milj. kr. för s. k. utbyteshandel av kött och fläsk. Denna anvisning har låg prioritet och kan endast komma till stånd om tillräckliga införselavgifter influtit. En annan förutsättning är att motsvarande kvantitet kött som importerats också exporteras. Eftersom införselavgifterna i år visar ett positivt saldo borde detta reserveras för utbyteshandel för kött och fläsk.

Jordbruksnämnden har avstått från detta med hänvisning till prognosernas osäkerhet. Enligt vår mening är det viktigt att import av utbyteshandelskarakteristik kan äga rum. Detta förutsätter att de exportbidrag som behövs för att exportera den svenska varan inte belastar lantbrukarnas avräkningspriser. Den lösning som hittills valts, att införselavgifterna för importkött tillföras svensk kötthandel, är både logisk och konsekvent. Införselavgiftsmedel bör därför även i år fördelas till svensk kötthandel för utbytesexport av kött och fläsk.

Norrlandsstödet

Jordbruksproduktionen i norra Sverige minskar. Delvis beror detta på de extrema väderförhållanden som rådde under förra året. Detta är dock inte hela förklaringen. Lönsamheten i det norrländska jordbruket är låg, även i jämförelse med jordbruket i resten av Sverige. Vid generationsskiften kan det vara svårt att hitta nya brukare som vill fortsätta jordbruksdriften. En minskad jordbruksproduktion betyder att underlaget för förädlingsindustrin minskar. På sikt kan detta få till följd en ytterligare koncentration av denna till sydligare delar av Sverige. En sådan försvagning av förädlingsledet i norra Sverige är inte förenligt med riksdagens jordbrukspolitiska beslut 1985.

Förutsättningarna för jordbruksproduktionen skulle med andra ord då försämrats ytterligare. I den utredning om Norrlandsstödet som regeringen på riksdagens begäran låtit utföra indikeras också att en viss uppräknings av stödet är motiverad. Regeringen har valt att öka stödet med ca 10% eller ca 35 milj. kr. Enligt vår mening är detta inte tillräckligt för att kompensera framför allt jordbruket i stödområdena 1 och 2 för de geografiskt betingade nackdelar som där föreligger jämfört med jordbruket i Mellansverige. Stödet bör därför räknas upp med ytterligare 65 milj. kr. Denna ytterligare ökning bör läggas ut till animalieproduktionen i område 1, 2 a och 2 b. Ökningen av Norrlandsstödet ryms gott och väl inom ramen för av oss föreslagna besparingar som inte tillgodoräknats oss i tidigare gjorda budgetsammansättningar. Vi har

sålunda inte tidigare räknat med t. ex. de besparingar på ca 100 milj. kr. som uppstår genom att vi kräver att den produktionskostnadsanpassade belåningen för bostäder skall upphöra.

Den ytterligare uppräknningen till trots är det tveksamt om jordbruksproduktionen i Norrland kan bibehållas på nuvarande nivå. Stödinsatserna får alltmer karaktär av regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska insatser snarare än jordbrukspolitiska. Medel till Norrlandsstödet bör därför nästkommande budgetår huvudsakligen anslås inom ramen för arbetsmarknadsdepartementets och industridepartementets huvudtitlar. Det bör ankomma på regeringen att närmare utforma reglerna för detta. Detta bör ges regeringen till känna.

Det är speciellt viktigt i Norrland att kommersiell och offentlig service finns tillgänglig inom rimliga avstånd. Jord- och skogsbruket är de näringsgrenar som ger bäst underlag för en decentraliserad och diversifierad tjänstesektor. Därför bidrar de areella näringarna inte bara genom sin geografiska spridning till en levande landsbygd. Industrier som förädlar jordbruks- och skogsbruksprodukter måste ligga tämligen nära råvaruproduktionen. Detta medför också att basen för industrisysselsättningen i Norrland blir större. En helhetsyn på hela Norrlandsproblematiken måste nu tas. Regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska liksom även jordbrukspolitiska hänsyn måste vägas samman för att den norrländska landsbygden skall kunna hållas levande.

Investeringsförbudet

För tredje året i rad föreslår regeringen att investeringsförbudet inom animalieproduktionen skall förlängas ett år. Motivet har återkommande varit att det just nu inte är lämpligt att upphäva förbudet. Moderata samlingspartiet har varit negativt till förbudet redan från början. Senast under allmänna motionstiden krävde vi att det skulle upphöra.

Investeringsförbudet är helt främmande för moderat synsätt. Genom investeringar i djurstallar kan t. ex. företag med lönsamhetsproblem förbättra sina resultat. Åtgärder för att förbättra djurmiljön kan också bli eftersatta. Vi nödgas nu upprepa kravet att investeringsförbudet i animalieproduktionen skall upphöra. Vi finner det samtidigt synnerligen angeläget att ökad hänsyn till miljön tas vid investeringar i djurstallar. Detta kan verka återhållande vid etablering av djurintensiva enheter.

Prisregleringsavgift på bekämpningsmedel m. m.

Rent principiellt är det förkastligt att belasta produktionsmedel med kostnader för att finansiera avsättning av överskottsproduktionen. Genom sådana kostnader minskar effektiviteten i jordbruket. På lång sikt stiger livsmedelspriserna genom en ineffektiv användning av produktionsmedlen. Att utöka området för avgifterna till att även gälla bekämpningsmedel är enligt vår mening ett steg i fel riktning. I nuvarande prekära situation för spannmålsregleringen kan vi dock inte gå emot detta förslag. Emellertid bör alternativa former för finansieringen av spannmålsöverskottet sökas framöver. Det är

därför olyckligt att regeringen tvekar att utnyttja den föreslagna lagändringen om att förmålningsavgift skall kunna tas ut för fler produkter. En så bred bas som möjligt för avgiftsuttaget medför lägre avgifter. Regeringen bör här följa jordbruksnämndens förslag.

Hemställan

Med anledning av vad som i motionen anförts hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens begäran att inom ramen för de medel som står till förfogande för jordbruksprisregleringen fatta beslut om åtgärder för produktionsanpassning på vegetabilieområdet,

2. att riksdagen beslutar att införselavgiftsmedlen utanför fördelningsplanen även fördelas till utbyteshandel av kött och fläsk,

3. att riksdagen beslutar att upphäva lagen (1983:147) om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur, svin och fjäderfä,

4. att riksdagens beslutar att till Pristöd till jordbruket i norra Sverige för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 475 000 000 kr.,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att de ytterligare 65 000 000 kronorna skall fördelas till stödområdena 1 och 2,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Norrlandsstödet till jordbruket framdeles huvudsakligen anslås över arbetsmarknads- och industridepartementets huvudtitlar.

Stockholm den 20 maj 1986

L. Arne Andersson (m)
i Ljung

Sven-Eric Lorentzon (m)

Jens Eriksson (m)

Göthe Knutson (m)

Arne Svensson (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

Bertil Danielsson (m)

Ivar Virgin (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Ingvar Eriksson (m)

